

Mia Laiho kok ym.

Kirjallinen kysymys ruokaketjun varautumisesta ja ohjeistuksesta koronaepidemiaan

Eduskunnan puhemiehelle

Koronakriisin puhkeaminen aiheutti monissa kaupoissa myyntipiikin. Tavaroiden kysyntä kohdistui erityisesti elintarvikkeiden ja hygieniatuotteiden lisäksi myös tuoretuotteisiin. Juuresten, leivän ja lihan kohdalla yksittäiset tuotteet myytiin päivässä loppuun monissa myymälöistä. Useat kauppaketjut ja valmistajat ovat vakuutelleet, etteivät tuotteet lopu ja uusia saadaan joka päivä. Vaikka tavaravirta olisikin kauppiaiden tilausten puolella kunnossa, koronapandemia voi vaikuttaa myös tuotantoketjussa tai ruuan alkulähteillä, kuten meijereissä, viljan käsittelyn reiteillä tai teurastamoilla.

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoille on annettu koronakriisin aikana THL:n ja STM:n tasolta ohjeistusta, jotta toimijoilla on valtakunnallisesti yhtenevät käytännöt välttää sairastumisia ja turvata Suomen terveydenhuolto kriisitilanteessa. Vastaavanlainen valtakunnallinen ohjeistus kuitenkin puuttuu elintarvikehuollon eri tuotantoketjujen toimijoilta. Toimijat ovat rakentaneet henkilökunnalle omia toimintaohjeita uutisten ja THL:n terveydenhuollon ohjeiden mukaan. Valtion toimijoiden, kuten AVI:n ja ruokaviraston tulisi ensi sijassa antaa valtakunnalliset ohjeet liittyen elintarvikeketjun ja ruokahuollon turvallisuuteen. Kriittisten ammattiryhmien jäädessä pois töistä herkästi tarttuvan koronaviruksen takia saattaa koko tuotanto pysähtyä. Useimmat toimijat ovat tällä hetkellä tietojemme mukaan omien ohjeidensa varassa. Ja niiden laatiminen ja sisältö ovat olleet kunkin toimijan oman aktiivisuuden varassa.

Elintarvikealan tuontiriippuvuus Suomessa on esimerkiksi Ruotsia pienempi. Vaikka ruokahuollon turvaamisella ja huoltovarmuudella on Suomessa pitkät perinteet, on välttämätöntä koronapandemian uhatessa maamme varmistaa ruuan turvallisuus, laatu, ja ruokaketjun keskeyttämättömyys riittävän valtakunnallisen ohjeistuksen avulla. Koronapandemian aiheuttamat ongelmat ja kysymykset eivät saa jäädä yksinään meijereiden tai teurastamoiden ratkottaviksi. Kentän toimijat kaipaavat nopealla aikataululla toimenpideohjeita siihen, miten toimitaan esimerkiksi karanteenitilanteissa, vuorojen suunnittelussa ja sijaisten hankinnassa niin, ettei tuotanto pääse pysähtymään.

Esimerkiksi lihankäsittelylaitosten lihatyöntekijöiden ammattitaito on erikoisosaamista ja heitä ei voi korvata helposti. Vaikka työ onkin vuorotyötä, niin sijaisia ja korvaajia ei löydy varamiespalveluista. Käsintehdävät vaiheet vaativat ammattitaitoa ja kokemusta. Toimijoilla on vaikea tilanne, koska jos yksikin sairastuu, niin koko vuoro altistuu ja lihantuotanto on vaarassa pysähtyä. Näiden syiden takia ohjeistuksella on kiire.

Kirjallinen kysymys KK 180/2020 vp

Logistiikan merkitys on myös suuri. Elintarvikkeiden pitää liikkua alkutuotannosta aina kauppoihin tai ihmisten koteihin saakka.

Hallitus on itse linjannut, että kriittisten toimijoiden työntekijöiden on päästävä töihin. Suomalaisen viljan, meijereiden ja lihankäsittelylaitosten tuotteiden saannin turvaaminen on keskeistä selviämisen kannalta. Näiden tuotteiden saanti on kaikissa tilanteissa varmistettava Suomen kansalaisille.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Miten hallitus on varmistanut koko elintarvikeketjun turvallisuuden ja keskeytymättömyyden koronaepidemian aikana,

miten koko ruokatuotanto välikäsineen on ohjeistettu puhtaan ruuan varmistamiseksi Ruokaviraston ja AVI:n toimesta tässä poikkeustilanteessa, ja

miten työntekijöiden riittävyys, sijaistyövoiman saatavuus ja elintarvikkeiden kuljetuksen toimivuus poikkeustilanteessa on varmistettu?

Helsingissä 20.3.2020

Mia Laiho kok
Markku Eestilä kok
Pia Kauma kok
Janne Sankelo kok
Heikki Autto kok
Timo Heinonen kok
Sari Sarkomaa kok
Pauli Kiuru kok
Ben Zyskowicz kok
Paula Risikko kok
Arto Satonen kok